

IZ KS POLHOV GRADEC

Obnova gradu

Polhograjski grad spada med pomembno zgodovinsko dediščino na Slovenskem, vendar je že vrsto let močno propadal in krajani, ki so ponosni nanj, so ga začeli obnovljati.

O sanaciji polhograjskega gradu in obzidja smo se pogovarjali z ing. Albinom Metežem, direktorjem Hoje TOZD Pohišto v Polhovem Gradcu. »Že leta 1974 je

tot. Sotlar dal idejo o obnovi gradu, vendar zaradi pomanjkanja sredstev in menjave kadrov nismo mogli začeti obnove vse do lanskega leta«, je povedal naš sogovornik, ki je predsednik komisije za sanacijo gradu, imenovane na izvršnem svetu naše občine. Komisija je sestavljena iz aktivnih članov KS iz Polhovskega Gradca in predstavnikov Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine ter delegatov iz IS naše občine. Obnovitvena dela vodijo Polhograjski sami s pomočjo dveh zasebnih obrtnikov, ob pomembnejših posegih pa skličejo sestane celotne komisije.

»Z deli smo začeli konec lanskega leta, da bi vsaj pred zimo rešili kar se rešiti dá, saj sem prepričan, da streha pod novim snegom ne bo vzdržala. Denar za obnovo je še vedno naš največji problem, ki pa ga bomo morali hitro rešiti. Ljubljanska kulturna skupnost nam je nakazala 300 starih milijonov, GG Ljubljana nam je podarilo 50 m smrekovih hlodov, Hoja TOZD pohišto pa jih je brezplačno razrezala in pripravila za montažo. Vendar so bili dejanski stroški obnove do sedaj višji za 234 starih milijonov in če jih ne bi s soglasjem KS in občine pokrili s krajevnim denarjem, bi grad verjetno do spomladi dokončno propadel«, je povedal ing. Metež. Že površen ogled gradu nam pokaže, da se je marsikaj spremenilo. Obnovljeno je celotno ostrešje, saj so zamenjane vse letve, trhlji trami, stari pa so ojačani s plohi in deskami. Celotna kritina je iz nove opeke, narejeni so snegobrani, žlebovi in odtočne cevi pa so iz bakra. Obnovljena je tudi streha in arkade na robovih tako imenovanega angleškega stolpa, ki stoji ob gradu.

Grad je tako čez zimo varen pred poškodbami, spomladi pa se bodo dela nadaljevala z obnovo same stavbe in grajske okolice. »Po sanacijskem načrtu bomo za obnovitvena dela vsako leto prejeli po 300 st. milijonov, kar pa je občutno premalo. Že samo za obnovo oken, ki bodo morala biti enaka stari, bomo porabili ves denar, ki ga dobimo od Kulturne skupnosti v enem letu. Ker pa so okna stara, bodo morala biti izdelana ročno« razlaga ing. Metež.

Finančno situacijo bodo Polhograjski skušali rešiti s prodajo grajskih zemljišč mladim družinam, ki nimajo možnosti za pridobitev stanovanja. Gradbena posestva bodo interesentom delila na podlagi pravilnika za delitev stanovanj. Vsak kupec pa bo moral 200 delovnih ur pomagati pri obnovi gradu.

Zob časa, ki je močno uničil zgodovinski spomenik, je s tem izgubil svojo moč. Čeprav je treba grajati vse, ki so toliko časa čakali z obnovo, pa bi obenem pohvalili domačine in odbor za sanacijo gradu, ki so končno le spoznali, da je grad vse kaj drugega kot kamenje iz preteklosti.

ALEŠ FEVŽER

KUD Primož Trubar v lanskem letu

Predsednik KUD Primož Trubar iz Velikih Lašč nam je pred časom poslal pismo s podatki o tem, kako dejavni in uspešni so bili člani tega društva v preteklem letu. Pozemamo. V Levstikovem domu je to društvo lani pripravilo naslednje prireditve: koncert moškega pevskega zbora pod vodstvom Jožeta Gačnjika s povezovalcem Marjanom Kraljem, satirično igro Jerjerija Švarca Zmaj v režiji Andreja Pahorja, ljudsko igro Josipa Stritarja Logarjevi v režiji Andreja Kurenta, lutkovno predstavo. Pokaži kaj znaš s 33 nastopajočimi od cibabanov do starejših krajanov, dva nastopa instrumentalne skupine, tri klubske večere (gojenje sadnega drevja, zgodovina Lašč, predstavitev domačih literarnih ustvarjalcev), razstavo 35 del skupine akademskih slikarjev, ki so upodobili motive iz Retij in Velikih Lašč.

Sicer pa so pri njih gostovali: igralska družina iz Gornjega grada s Partličevim delom Moj ata, socialistični kulak, mladinsko gledališče iz Kranja z zgodbo o neprijetnem obisku, Zlatko Šugman s Fraklovo vrnitvijo, Ribiški ojekt.

Laščani pa so z Zmajem gostovali v Sevnici, Ribnici na Dolenjskem in na Vrhovcih, z lutkovno igro pa v Turjaku. Moški pevski zbor se je udeležil pevskega tabora v Sentvidu. Ob otvoritvi slikarske razstave, zdravstvene postaje in ob krajevnem prazniku je društvo pripravilo kulturne programe. Dvakrat tedensko so v Levstikovem domu predvajali filme in poskrbeli za delovanje knjižnice, ki je odprta ob sobotah in ponedeljkovih večerih in ima bogat fond knjig.

Poleg redne dejavnosti je v tem letu društvo organiziralo kulturo tedna ob proslavljanju 150. obletnice Stritarjevega rojstva v mesecu marcu in spominjanja na 400 let ob Trubarjevi smrti v juniju. Oba kulturna tedna predstavljata za društvo velik izziv in zmoglo ga bo le ob pomoči krajanov.

V zaključku pisma pa je Janez Gruđen zapisal, da se društvo zahvaljuje delavcem TOZD Godzarstvo Velike Lašče in Kmetijski zadrugi Velike Lašče za pomoč pri vzdrževanju Levstikovega doma in jim v letu 1986 želijo uspešno gospodarjenje!

SPOŠTOVANI MOŽ DEJANJ

V promilo težko vneseš življenje

Brdničani mu pravijo Neško. Zakaj? Pozabil sem jih vprašati. Pa sem si sam skušal oblikovati, zakaj je Jernej Čertanec, ki je 8. januarja dopolnil 80 let, za sokrajane Neško. Precej dolga bi bila lahko ta razčlenitev, a še vedno preskromna, da bi odtehtala njegove dolgoletne napore za razvoj gasilstva ter za to, da se je v dobrih dvajsetih letih Brdo prelevilo iz urbano neurejene vasice z delavskim prebivalstvom v sorazmerno dobro opremljeno ljubljansko stanovanjsko soosesko.

Kakšne zadolžitve so pripravljene sprejeti danes sedemnajstletniki? Koliko časa so pripravljene nameniti odrasli občani ob službi in npr. družini s štirimi otroki za krajevno in splošno dobrobit?

Daljnega 7. januarja 1923. leta je sprejel Neško zahtevno tajniško mesto v takratnem gasilskem društvu. Vsa leta je vestno, odločno, odgovorno, delavno, umirjeno in vedno za zgled opravljal vse naloge. Od gasilskega društva Brdo do Gasilske zveze Jugoslavije. To se sliši zelo preprosto, a v stotinah dni je razpredel ustvarjalne vezi prav do Makedonije in povsod pomagal pri aktiviranju in strokovnem usposabljanju gasilcev. Kljub temu, da je opravljal številne funkcije (prostovoljno), ni nikdar pozabil rodnega Brda. Vedno je držal živo vez med bazo in vrhovi. Zato danes lahko stopi v vsak kraj naše in še številnih občin in povsod je ob vsakem trenutku cenjen prijatelj.

Ko smo pregledovali seznam priznanj, odlikovanj, nazivov častni član ali predsednik, smo lahko zasledili imena številnih organizacij, društev, skupnosti od Brda do Beograda, če jih opredelimo po stopnji pomembnosti ali od Brda do Skopja, če navedemo krajevne razsežnosti. Pa kljub temu sem v letih, ko spoznavam Jerneja Čertanca, odkril njegovo posebnost, nikdar ne silil v ospredje.

njamo take materialne in moralne pomoči in podpore, kot bi jo mladi zaslužili. S tem pa si delamo slabo osnovo za svoj razvoj.

Skušajmo razkriti še eno časovno in po uspehih izjemno plat Jernejevega življenja. Ko je zadnje leto petdesetih let prevzel vodstvo Stanovanjske skupnosti Brdo in kasneje krajevne skupnosti Brdo, je bil to zaselek brez primernih cest, vodovoda, elektrike, kanalizacije, prometnih zvez, skratka odročena kraj, tik ob Ljubljani, ki je potreboval izjemno zagnane in delavne ter prepričljive ljudi, da se je lahko pričel cepiti od te komunalne revščine. Prav Jernej je bil dolga leta v špiči te zagnane skupine. Šele ob prebiranju poročil o delih, ki so jih pod njegovim vodstvom opravili od 1959. pa vse do 1978. leta krajani Brda, je

Prav na 80. rojstni dan so Jerneja Čertanca obiskali predstavniki gasilskega društva Brdo. Danes je njihov častni predsednik, vse od 1923. leta pa je bil tajnik, poveljnik, načelnik in do 1959. leta predsednik. Neško izkazuje brdničani gasilski spoštovanje tudi s tem, da vodi letne občne zbornice društva.

Rad se spominja predvojnih izjemno obiskanih gasilskih vesel, na katerih so zaslužili za gasilsko opremo. Tudi danes je marsikje ta tradicionalna gasilska prireditev edini krepkejši vir za gasilsko blagajno. Zato bi morali spoštovati organizatorje in jim nuditi pomoč, ne pa omalovažujoče govoriti o njih. Zadovoljen je, da je s pogumom in razumom držal svojo napredno pot med II. svetovno vojno. Rad ima svoje Brdničane, ki so tudi v najbolj neugodnih letih po vojni vedno našli čas in ponudili delovne roke za gasilsko stvar. Vesel je, da je danes v njihovem društvu in sploh v vseh gasilskih vrstah veliko mladih. Kljub temu, da mladini pri nas, v Sloveniji, ne name-

mogoče resnično doumeti, zakaj mu pravijo Neško. Zanje je bil vedno vir mladostne moči in hotenj po napredku. Besedo je odločno kalil v dejanje in zato so mu vedno sledili. Mladi in starejši. Besedo pa je tudi spoštoval, izrečeno in zapisano. Skrbno je beležil vsa dogajanja in o njih pogosto pisal tudi v naš časnik in v druge časopise. Zato je prav, da mu tudi mi ob jubileju zaželimo predvsem obilo zdravja in zadovoljstva. Ob ženi, ki mu je vsa leta skrbno pomagala pri opravljanju trdih nalog in med Brdničani, ki ga imajo radi in ga z ljubeznijo in spoštovanjem radi kličejo »Neško«.

-sj-

Kulturni poročevalec

Občni zbori v društvih

Predsedniki kulturnoumetniških društev so na rednem sestanku s sekretariatom ZKO, ki ga je vodil predsednik Franc Malovrh, soglasno sprejeli in potrdili sklep o rednih letnih občnih zbora, ki jih predvideva statut. Zveza kulturnih organizacij pričakuje vabila na zbor, saj so se predsedniki dogovorili, da bodo občni zbori v društvih opravljeni najkasneje do konca februarja.

Ljudski običaji v domačem kraju

Predsedniki društev so se zavzeli za predlog, da bi v letu 1986 priredili v domačem kraju prireditev z obujanjem starih ljudskih običajev ob pomoči krajanov, folkloristov, članov kulturnega društva, domačih pevcev in ansamblov. S temi prireditvami in ob priložnostnih razstavah starih uporabnih predmetov bi zbudili zanimanje za kraj in se tako aktivno vključili v prizadevanja za turističen utrip naših krajev.

Izbirna prireditev za republiško srečanje

ZKO Ljubljana Vič Rudnik je povabila na izbirno prireditev za republiško srečanje lutkovnih skupin, ki se ga bosta udeležila selektorja Rooss in Zajec, vse tiste lutkovne skupine, ki so se na občinskem srečanju posebej izkazale. Dosežki, ki po mnenju usmerjalcev pressegajo občinske meje, so: »Hiša A. Goljčevčev«, »Moj prijatelj Piki Jakob« Kajetana Koviča, »Cudežni ključek« Milana Šege, Dve ruski narodni, Francoska »Zimska pravljica«, »Pajskov bratec« in Jene Milčinski »Prijatelj ne pusti v nesrečo«. Na prireditvi so povabili obe Mojci Pokraculji in Lisiči zvitorepki: iz PD Horjul in KUD Rakitna.

Selekcijsko prireditev organizira ZKO na COŠ 7. maja Dobrova v sredo, 12. februarja 1986 ob 13. uri.

Novice iz društev

KPD BARJE: Zadnje priprave za osrednjo občinsko prireditev Slovenski kulturni praznik so v teku. Pevci in igralci že pridno vadijo. Delajo v dveh izmenah, saj glavina pripravljata celovečerno predstavo »Če se ženski jezik ne suče« v režiji Bojana Kaplja. DPD SVOBODA VRHOVCI: Dober glas gre v deveto vas - pevke se bodo skupaj z vodjo Tatjano Požar v kratkem videle na televizijskih zaslonih. DPD SVOBODA KOZARJE vabi občane Viča na filmske predstave ob petkih, sobotah in nedeljah. Program so izbrali »za vsak okus, predvsem pa smo mislili na gledalce stare od 16 do 20 let, ki so najpogostejši obiskovalci naših predstav«. KUD DOBROVA: Poslovil se je dolgoletni in priljubljeni vodja folklorne skupine Sašo Gale, vendar z njegovim odhodom ples na Dobrovi ne bo zamrl. PD HORJUL: Lutkovna skupina odraslih, ki gostuje z Novy-Tauferejevo »Mojco Pokraculjo« je pripravljena priti tudi k vam v goste. KUD IŠKA VAS: Pevski zbor, ki se pridno trudi z Gallusom, je nastopil v tovarni Utensilia, na Vrhovcih in v Tomišlju. KUD NOTRANJE GORICE: Nova zborovodkinja Cilka Čermelj ima svoj novi zbor zelo rada. Pridno hodijo na vaje in so se že naučili tudi novitve. Najlepše zapojejo: Amor Vitorioso Gastoldija, Srebotnjakov Nagelj in Fabijanjev Gozdič je že zelen. PD PODPEČ: Tudi mešani zbor, ki je pred kratkim gostoval na Dobrovi, ima zelo zahteven program. Zdjaj pojeto Johana Sebastijana Bacha. KUD VNAJNE GORICE: Po uspešnih nastopih na Rakitni in Brezovici so se že spet naučili nekaj novih plesov: najbolj zanimiv je Nihajni čačak in Sotiš. KUD POLHOV GRADEC: Z Novellijevo veseloligro Sosedje bi radi gostovali tudi pri vas. Poyabite jih lahko na KS. KUD VELIKE LAŠČE: Priprave za Trubarjevo slovesnost so v teku; sodelujejo vsi: igralci vseh rodov, pevci, pevke, krajani in prijatelji Velikih Lašč, te konstantne zibelki velikih mož in žena. KD RAKITNA: pripravljajo se na prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku, saj bodo praznovali prvo obletnico rojstva nove knjižnice.

oceno štiriletnega dela. Podal jo bo predsednik odbora prof. Vladimir Ovnčič. Redni profesor Univerze Edvard Kardelj v Ljubljani in član komisije za manjšinska in izseljeniška vprašanja pri RK SZD Slovenije dr. Vladimir Klemenčič bo spregovoril o temi »Koroški Slovenci danes«, znanstveni sodelavec Slovenskega znanstvenega inštituta v Celovcu prof. Teodor Domej pa bo poročal o današnji problematiki dvojezičnega šolstva na Koroškem.

Na posvetu bodo seveda spregovorili tudi o uspešnosti izvajanja novega bralno-šolskega programa Gašperjeve bralne značke. Trenutno ima značka štiri stopnje in sicer: pionirska značka, bronasta, srebrna in zlata značka, v Ljubljani pa pripravljajo tudi program za mladinsko Gašperjevo bralno značko.

-sj-

Razpis

Komisija za literarno dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij vabi mlade literarne ustvarjalce k sodelovanju na IX. SREČANJU Z DOMIŠLIJO. Srečanje prirejamo ob 150-letnici rojstva JOSIPA STRITARJA 6. marca 1986 ob 12. uri na OŠ Velike Lašče. Tekste sprejemamo do 18. februarja na naslov: ZKO, komisija za literarno dejavnost, Trig MDB 14. Tema: svobodna (lahko upoštevate pobudo, ki jo je dala za IX. srečanje prof. Breda Pogorelec na predavanju »Jezik kot sestavni del izobraževanja za višje oblike družbenega življenja«; predlagala je teme: Knjiga, beseda, literatura, pišem knjigo. Tri najboljše tekste bo nagradila občinska Zveza prijateljev mladine.

Pobudo za ustanovitev bralne značke Karla Prušnika-Gašperja je dal neumorni predsednik Osrednjege odbora koroških partizanov v Ljubljani inž. Pavle Zaucer-Matjaž. Ustanovitelj značke je tudi Zveza koroških partizanov v Celovcu, ki sodeluje tudi z znanstvenimi delavci, med katerimi je pogosto prof. Teodor Domej (levo).

GAŠPERJEVA BRALNA ZNAČKA

Prvi posvet v Ljubljani

V našem glasilu redno spremljamo delovanje sosveta Gašperjeve bralne značke in osnovnih in srednjih šolah ter delovnih organizacij naše občine. Zato vas želimo opozoriti na posvet, ki bo 15. februarja v Cankarjevem domu v Ljubljani. Pripravil ga bo osrednji odbor Gašperjeve bralne značke v sodelovanju z Zavodom za šolstvo SR Slovenije. Na njem bo mogoče slišati pregled in